

ตอน พังบริเวณสวนสุนันทา ในอดีต

รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ วงศ์คำแน่น

อยู่สวนสุนันทามา ๑๕ ปี ได้สร้างหุ่นจำลองผังบริเวณสวนสุนันทามาแล้ว ๒ ครั้ง ครั้งแรกเป็นแบบ "ย้อนยุค" คำหนักเก่าๆ ที่ส่วนใหญ่ถูกหรือทิ้ง ผมเนรมิตกลับมาให้มองเห็นหมดครั้งที่ ๒ เปลี่ยนเป็น จะเอาแบบ "ล้ำยุค" บ้าง ผมก็สนองเจตนารมณ์ ดึกที่ยังไม่มี เป็นแต่เพียงฝัน ผมก็เนรมิตให้มองเห็นกันอีกแต่ ความที่ไม่รักษาให้ดี จึงพังไปหมดไม่เหลือ คราวนี้เอาอีกยังไม่เข็ด จะเอาแบบย้อนยุค ตามแบบเดิมเพื่อจำลอง ๗๐ ปี ทั้งยังขอให้สร้างใหญ่ๆ หน่อยอีกด้วย

ไม่มีอะไรหกรอกครับ เขียนแหวกกันเล่นเพื่อให้เกิดความ น่าสนใจขึ้นก็เท่านั้นเอง ปกติหุ่นจำลองมักจัดสร้างขึ้นเพื่อประกอบ กระบวนการออกแบบเขียนแบบเป็นเสมือนประติมากรรม สิ่งที่สวยงาม น่าสนใจ มองดูเข้าใจง่ายกว่าแบบแปลน สามารถเนรมิตสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ หุ่นจำลองจึงมีประโยชน์มากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้ สำหรับจัดแสดงหรือใช้ในการวางแผน

การสร้างหุ่นจำลองขึ้นล่าสุดผมทำให้มีขนาด ใหญ่กว่าทุกครั้งตามวัตถุประสงค์ของทางผู้บริหาร ขอบหุ่นจำลอง มีขนาดกว้างเกือบ ๒.๐๐ เมตร ยาวเกือบ ๓.๐๐ เมตร ตัวคำหนักเล็กๆ อย่างคำหนักหีสมีฯ มีขนาดใหญ่มากกว่ากล่องไม้ขีดไฟซ้อนกันเล็กน้อย ไม่สร้างใหญ่มากชนิดคนดูมึนได้อย่างที่ท่านต้องการเสียเลยทีเดียว ซึ่งผมได้ชี้แจงไปว่า ปกติหุ่นจำลองผังบริเวณมักจะมีขนาดใหญ่ กินพื้นที่มากอยู่แล้ว ประกอบกับเป็นสื่อที่ต้องมองจาก

เบื้องสูงจึงจะดูภาพรวมสวยงามกว่าตัวตึกแต่ละหลังใหญ่ขนาดคนอุ้มได้ ดูจะไม่น่ารัก กลับจะดูน่าเกลียด ทั้งเสียงบประมาณมากด้วย ท้ายที่สุดจึงตกลงเอาอย่างที่ผมว่า

การทำหุ่นจำลองย้อนยุค ก็จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าว่าสภาพเดิมเป็นอย่างไร ตัวแบบแปลนผังบริเวณสวนสุนันทาเท่าที่พบมีอยู่อย่างน้อย ๓ ชุดท่านอาจารย์ อานันท์น้อยจะได้เป็นความรู้ ชุดแรกเป็นสำเนาต้นแบบที่สถาปนิกเขาออกแบบไว้ มีความสวยงามมากคงเป็นแบบร่างที่นำเสนอเพื่อพิจารณาอะไรประมาณนั้น ชุดที่ ๒ เป็นชุดที่พัฒนาปรับปรุงเพื่อใช้ในการก่อสร้างมีลักษณะใกล้เคียงกับแบบแรก ส่วนชุดที่ ๓ เป็นแผนที่คัดลอกจากภาพถ่ายทางอากาศซึ่งถ่ายจากสถานที่จริงในสมัยนั้น เป็นของแท่นั่นเอง จึงตกลงใช้แผนที่หลังสุดเป็นหลัก

กระนั้น ก็ยังมีผังบริเวณที่เขียนขึ้นใหม่ในสมัยหลังๆ ที่คัดลอกแบบผังเดิมเพื่อใช้ประกอบงานวิจัยหรือเขียนหนังสือ ไม่ได้เอาไปใช้ก่อสร้าง เขียนได้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยดี เหมาะที่จะเอามาใช้นำเสนอ แม้จะไม่เหมือนของจริงบ้าง

อาจารย์ครับ ผังบริเวณสวนสุนันทาในสมัยก่อนกินพื้นที่เลยสวนดุสิต ไปถึงกำแพงพระที่นั่งวิมานเมฆ สวยงามมาก สระน้ำนั้นมีลักษณะเป็นวงกลมๆ ขนาดใหญ่ ๒ วง เชื่อมต่อกันไปทางสวนอัมพรเลยพระที่นั่งนงคราญไปถึงกรมการปกครองเลยทีเดียว บริเวณสวนสุนันทานอกจากมีสระน้ำแล้ว ยังมีเนินเขาสูงเล็กๆ น่ารักๆ ๒-๓ ลูก มีต้นไม้ขนาดใหญ่ขึ้นอยู่ตามต้นร่มรื่นมาก

ตึกที่ น่ารักมากๆ นอกจากตึกเจ้าจอมมารดาที่เหลืออยู่ปัจจุบัน ๔-๕ หลังแล้ว ยังมีตึกเล็กๆ น่ารักของเจ้าจอมที่ไม่มีพระธิดา สร้างเรียงรายริมฝั่งของปลายสระในพื้นที่สวนดุสิตปัจจุบันอีก ๑๒ หลังกันเขตด้วยรั้วไม้เตี้ยๆ มีศาลาริมน้ำเรียงรายกัน ๒ ฝั่งตลอดแนว ลองจินตนาการดูซิครับว่าจะโรแมนติกเพียงใด

ภาพที่ ๑

วันพุธ จุดประกาย

พื้นที่แถบถนนอุทงนอก บริเวณโรงเรียนประถม - มัธยมสถิติปัจจุบัน แต่เดิมคงเป็นส่วนที่พักและที่ทำการข้าราชการบริหาร เพราะปรากฏตำแหน่งอาคารในแผนที่ ส่วนนอกกำแพงสวนสุนันทาด้านทิศตะวันตกทั้งแถบในอดีตยังเป็นคลอง ดูเป็นธรรมชาติมาก

ขณะที่เขียนบทความอยู่นี้ผมนั่งเฝ้ามอง ดูหุ่นจำลองอดีตสวนสุนันทาที่เด็กๆ เขากำลังช่วยกันสร้าง มองเห็นสระน้ำกว้างใหญ่ มองเห็นเนินเขา เห็นตัวตึกต่างๆ วางแบบกระจุกกระจิกอยู่เรียงราย สวยงามตระการตา เพราะสถาปนิกเขาออกแบบไว้ได้เหมาะสมกลมกลืนกัน มีแมกไม้เป็นองค์ประกอบ ช่างสวยงามเหลือเกิน ทั้งที่รู้แล้วว่า สวนสุนันทาในอดีตของเรานั้นสวยงามแน่ๆ แต่ไม่คิดว่าจะสวยงามมากๆ อย่างที่มองเห็นอยู่ขณะนี้

ภาพที่ ๒

ผมว่า มันเป็นเรื่องของคนรุ่นหลังๆ รวมทั้งพวกเราเองที่มักไม่ค่อยจะให้ความสนใจ มองเห็นคุณค่าของสภาพแวดล้อมสวนสุนันทาของเราเท่าที่ควร ให้สมกับเคยเป็นสถานที่ที่ร่มรื่นสวยงามมากๆ พอนึกย้อนกลับมาดูสภาพของสวนสุนันทาปัจจุบัน อยู่ใน พ.ศ. นี้แล้ว ผมอยากร้องไห้ครับ

อธิบายภาพ

๑. หุ่นจำลองสวนสุนันทา ปี ๒๕๙ อาคารคณะเทคโนโลยีฯ ยังมีเพียง ๔ ชั้น ถัดไปคืออาคารสโมสรอาจารย์ สระว่ายน้ำ ตามที่วาดฝันไว้ในสมัยนั้น
๒. หุ่นจำลองสวนสุนันทาย้อนยุค จลลง ๗๐ ปี